

LBAS VĒSTIS

Nr. 181 Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība



LBAS valdes paziņojums par karu Ukrainā

LBAS uzskata, ka Krievijas uzsāktais karš Ukrainā ir rupjš starptautisko tiesību pārkāpums un neizprovocēta militāra agresija pret Ukrainas valsti un iedzīvotājiem, ko asi nosodām!

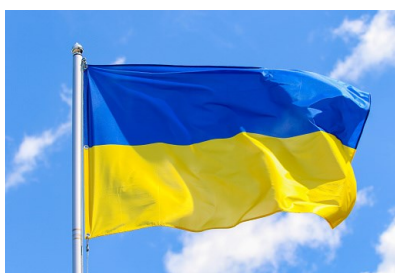
Aicinām starptautisko sabiedrību pieņemt stingrus lēmumus, lai šo agresiju nekavējoties novērstu!

LBAS solidarizējas ar Ukrainas sabiedrību, tās arodbiedrības biedriem, darbiniekiem un viņu ģimenēm. LBAS aicina ikvienu Latvijas iedzīvotāju ziedot finanšu līdzekļus palīdzības sniegšanai Ukrainas cilvēkiem portālā Ziedot.lv!

Egils Baldzēns, LBAS priekšsēdētājs

24.02.2022.

LBAS aicina arodbiedrības biedrus koordinēti sniegt palīdzību Ukrainas bēgļiem



Koordinēta humānā palīdzība nozīmē, ka tiek saņemti konkrētu preču pieprasījumi no Ukrainas, un tiek komplektētas tikai un vienīgi nepieciešamās preces vairumā. Palīdzība Ukrainas kara bēgļiem ir nepieciešama tagad un būs nepieciešama vēl ļoti ilgi. Ikvienu arodbiedrības biedru, kurš vēlas kaut kādā veidā palīdzēt (ziedojot preces, piedāvājot transportu, piedāvājot mājvietu u.tml.), aicinām reģistrēties [šeit](#). Pēc pieteikuma saņemšanas ar personu sazināsies brīvprātīgie, nekavējoties koordinējot palīdzības sniegšanu.

VAIRĀK LASIET [ŠEIT](#).

Baltijas valstu arodbiedrību padomes kopīgais paziņojums par solidaritāti ar Ukrainu

Šajā kopīgajā paziņojumā Baltijas valstu arodbiedrību padome – Lietuvas Arodbiedrību konfederācija (LPSK), Lietuvas arodbiedrība „Solidarumas”, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība (LBAS) un Igaunijas Arodbiedrību konfederācija (EAKL) – pauž pilnīgu solidaritāti ar Ukrainu un tās darbiniekiem.

Mēs nosodām Krievijas un Baltkrievijas varas režīmu brutālās un noziedzīgās darbības pret demokrātisko Ukrainu un tās pilsoņiem.

Mūsu organizācijas uzsver, ka pasaulē notiek krass starptautisko tiesību pārkāpums. Nepamatotais Krievijas un Baltkrievijas iebrukums Ukrainā apdraud ne tikai reģionālo, bet arī globālo stabilitāti. Tas prasīja pārāk daudz dzīvību un jau ir izraisījis pārāk daudz cilvēku ciešanu.

VISU PAZIŅOJUMU LASIET [ŠEIT](#).

LBAS Jauniešu padomes Solidaritātes vēstule ar Ukrainu

Mēs, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības Jaunatnes padome, esam satriekti, redzot Ukrainā notiekošās zvērības, un izsakām visdziļāko līdzjūtību Ukrainas tautai.

Mēs pieprasām Krievijas Federācijai apturēt iebrukumu Ukrainā, kā arī tās veikto uzbrukumu demokrātijai un cilvēku tiesībām uz brīvību. Mēs solidarizējamies ar visu Ukrainas tautu, īpaši visiem, kas riskē ar savu dzīvību, lai cīnītos par savas valsts brīvību un suverenitāti.

Mēs aicinām ikvienu Eiropā un pasaulē izdarīt pastāvīgu spiedienu uz Krievijas Federācijas valdību, izmantojot visus pieejamos līdzekļus institucionālā un organizācijas līmenī, kā arī jebkādas iespējas personīgā līmenī. Mēs arī atgādinām visiem cilvēkiem par labo gribu, ka vissvarīgākā ir konkrēta rīcība. Šī iemesla dēļ mēs aicinām ikvienu ziedot dažādām organizācijām, kas palīdz Ukrainas iedzīvotājiem un sniedz ieguldījumu visos citos iespējamajos veidos.

VAIRĀK LASIET [ŠEIT](#).

ETUC Rezolūcija par Ukrainu

ETUC atkārtoti pauž nosodījumu par iebrukumu suverēnā valstī, pārkāpjot starptautiskās tiesības, un aicina Krieviju ievērot Ukrainas teritoriālo integritāti, pieprasa nekavējoties pārtraukt militārās operācijas, uzstāj, ka Krievijas karaspēks atstāj valsti, un aicina uz dialogu un miera sarunām.

ETUC pauž solidaritāti ar visiem Ukrainas cilvēkiem, strādniekiem un arodbiedrībām.

Tiekšanās pēc miera un demokrātijas ir arodbiedrību kustības pamatvērtība un būtisks nosacījums, lai nodrošinātu drošību, sociālo taisnīgumu un darbinieku tiesības un cilvēktiesības.

ETUC atbalsta visas politiskās un diplomātiskās iniciatīvas un sankcijas, lai nodrošinātu mieru, un aicina sniegt humāno palīdzību Ukrainas iedzīvotājiem Ukrainā, kā arī uzņemt un atbalstīt bēgļus Eiropā.

ETUC nosoda represijas Krievijā pret tiem, kas iebilst pret karu Ukrainā, un aņemas atbalstīt Krievijas arodbiedrības, strādniekus, aktīvistus un pacifistus, kas nevardarbīgi iebilst pret karu, un pauž solidaritāti ar Krievijas un Baltkrievijas tautu, ko skarušas sankciju sekas vai diskriminācija saistībā ar karu, par kuru viņi nav atbildīgi.

ETUC pieprasa starptautiskajām institūcijām un jo īpaši Eiropas Savienībai un tās dalībvalstīm nekavējoties rīkoties, izmantojot visus iespējamus līdzekļus, lai panāktu pamieru un veicinātu sarunas, lai uzsāktu miera procesu, ievērojot demokrātiju, cilvēktiesības un starptautiskās konvencijas. Eiropas Savienībai ir jārikojas kā iestādei, nevis jāatstāj diplomātiskie centieni un darbības miera nodrošināšanai tikai atsevišķu valdību un vadītāju ziņā.

VISU ETUC REZOLŪCIJU LASIET [ŠEIT](#).

Seminārs arodbiedrību biedriem par noteikumiem pēc ārkārtas situācijas beigām

4. martā LBAS organizēja bezmaksas semināru tiešsaistē LBAS arodbiedrībām un to biedriem par noteikumiem pēc ārkārtējās situācijas beigām, tostarp, vai darbiniekiem arī turpmāk darba pienākumu izpildei būs nepieciešami sertifikāti, kādas ir darbinieku tiesības un darba devēju pienākumi. Lai saņemtu saiti uz semināra norisi, interesēties savā arodbiedrībā!

Šis ir viens no iemesliem, kādēļ ir vērts stāties arodbiedrībās un arodbiedrībām kļūt par LBAS dalīborganizācijām, jo LBAS rūp savu biedru informētība!

Jaunie noteikumi pedagogu mērķdotāciju sadalei ir ar vairākām būtiskām neskaidrībām un riska momentiem



Latvijas izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrība uzskata, ka izstrādātais Ministru kabineta (MK) noteikumu projekts pedagogu mērķdotāciju sadalei ir ar vairākām neskaidrībām un riska momentiem. LIZDA ir nosūtījusi vēstuli Izglītības un zinātnes ministrijai, sniedzot viedokli par sabiedriskajai apspriešanai nodoto Ministru kabineta noteikumu projektu “Kārtība, kādā aprēķina un sadala valsts budžeta mērķdotāciju pedagogu darba samaksai pašvaldību vispārējās izglītības iestādēs un valsts augstskolu vispārējās izglītības iestādēs”.

Vērtējot MK noteikumu projektā precīzi noteiktās summas uz vienu izglītojamo un nenosakot nekādu summu izaugsmi turpmākajos periodos, ir acīmredzams, ka pedagogu algu pieaugums nav panākams, ja attiecīgajā pašvaldībā objektīvu iemeslu dēļ nav iespējams veikt būtisku izglītības iestāžu optimizāciju vai izglītības iestāžu tīkls jau ir optimizēts, saglabājot pamatizglītības posma izglītojamiem iespēju mācīties pēc iespējas tuvāk mājām.

VAIRĀK LASIET [ŠEIT](#).

VP nevēlas, bet ministrija norāda - jāmaksā

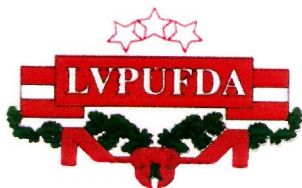


2021. gada augustā kāds Valsts policijā (VP) nodarbināts LIDA biedrs iesniedza iesniegumu VP, lūdzot izdot labvēlīgu administratīvu aktu, ar kuru biedram tiku veikts darba samaksas pārrēķins, izmaksājot atlīdzību par laiku, kuru biedrs nepavadīja dienesta pienākumu izpildes vietā, un kuru izmantoja pēc saviem ieskatiem, taču pēc attiecīgā pieprasījuma bija gatavs ierasties norādītajā vietā un nekavējoties uzsākt pienākumu pildīšanu (tā saucamā “mājas dežūras”), par pēdējiem diviem gadiem laika posmā no 2019.gada augusta līdz 2021.gada augustam.

VP biedra prasību pilnībā noraidīja, norādot, ka veiktās pārbaudes gaitā netika iegūti nepārprotami apliecinājumi, ka biedrs datumos, kad bija iekļauts VP struktūrvienības operatīvās grupas grafikos kā atbildīgā amatpersona, būtu visu laiku atradies gaidīšanas režīmā, lai pēc attiecīga pieprasījuma reaģējot uz kādu konkrētu notikumu/situāciju, ierastos noteiktā vietā un uzsāktu pildīt konkrētus dienesta pienākumus. Secīgi, VP uzskatīja, ka nav jāveic aprēķini atlīdzības izmaksai.

VAIRĀK LASIET [ŠEIT](#).

LVIPUFDA un pārstāvji no Eiropas neatkarīgo arodbiedrību konfederācijas iepazīst SIVA sniegto atbalstu Ukrainas bēgļiem



10. martā Sociālās integrācijas valsts aģentūras (SIVA) rehabilitācijas centrā ieradās Latvijas Valsts iestāžu, pašvaldību, uzņēmumu un finanšu darbinieku arodbiedrības (LVIPUFDA) priekšsēdētājs Andrejs Jirgensons un Eiropas neatkarīgo arodbiedrību konfederācijas (CESI) ģenerālsēkretārs Klaus Hēgers, lai iepazītos ar SIVA sniegto atbalstu ukraiņiem.

Psihoemocionālo rehabilitāciju plānots sniegt ģimenēm ar bērniem, vienlaikus rehabilitācijas centrā uzņemot līdz 100 cilvēkiem.

Lai mazinātu stresa postošo ietekmi, galvenais uzsvars tiks likts uz emocionālā atbalsta sniegšanu, nodrošinot psihologu, sociālo rehabilitētāju un citu speciālistu konsultācijas un nodarbības.

VAIRĀK LASIET [ŠEIT](#).

Minimālā alga Latvijā

Ņemot vērā Latvijas ekonomiskās attīstības rādītājus – produktivitātes pieaugumu, patēriņa cenu izmaiņas, valsts un nozaru vidējā darba algas līmeņa pieaugumu, u.c. – tajā pašā laikā, iepriekšējos periodos stagnējušo minimālās algas līmeni un pakāpenisko atpalikšanu no citām Eiropas Savienības dalībvalstīm, LBAS uzstāj, ka ir pienācis pēdējais brīdis aktualizēt minimālās darba algas līmeņa pārskatīšanu. Ņemot vērā, ka pēc pirktspējas Baltijas kaimiņvalstīs uztur relatīvi līdzvērtīgu neto minimālās darba algas līmeni, kas ir par vismaz 136 eiro (izlīdzinot pēc Latvijas patēriņa cenu līmeņa), jeb par 32% augstāks kā kopējais neto minimālās algas līmenis Latvijā, mums ir pienācis laiks veikt izmaiņas, lai nodrošinātu minimālās darba algas standartu līdzvērtīgā līmenī. Minimālās algas pārskatīšanas mērķiem ir jānodrošina iedzīvotājus ar viszemākajiem ienākumiem aizsardzība pret nabadzību, ļaujot strādājošajiem iedzīvotājiem izrauties no nabadzības.

LBAS atzinīgi novērtē to, ka nākamajā Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes Sociālās drošības apakšpadomes sēdē, kura notiks 20.aprīlī, tiks skatīts jautājums par minimālo darba algu valstī, lai diskutētu par tās paaugstināšanas iespējām nākamajā – 2023.gadā.

VAIRĀK LASIET [ŠEIT](#).

Latvijas tautsaimniecības aktualitātes



Kopš 2014.gada līdz Covid-19 pandēmijai vidējās mēneša darba samaksas pieaugums ir bijis virs 6,2% izņemot 2016.gadu, kad darba samaksas pieaugums bija nedaudz mazāks – 5% . Neskatoties uz COVID-19 pandēmijas izraisīto ietekmi tostarp uz darba tirgu, mēneša vidējā darba samaksa 2021.gadā pieauga par 11,8% attiecībā pret 2020.gadu. 2021.gadā būtiski pieauga minimālā darba alga no 430 eiro 2020.gadā līdz 500 eiro 2021.gadā, turklāt minimālā alga netika palielināta pēdējo trīs gadu laikā neskatoties uz vidējās darba algas pieaugumu. Būtiski, ka saskaņā ar personāla atlases un vadības uzņēmumu Fontes veikto darba samaksas pētījumu, Latvijā darba samaksa pieaug līdz 40-45 gadu vecumam un tad palēnām samazinās, t.i., augstākais darba samaksas punkts tiek sasniegts 40-45 gadu vecumā. Daļēji to apliecina arī Centrālās Statistikas pārvaldes dati, t.i., līdz ar vecumu samazinās darba ņēmēju īpatsvars no visiem darba ņēmējiem konkrētajā vecuma grupā ar augstiem ienākumiem.

VAIRĀK LASIET [ŠEIT](#).

LBAS iestājas par godīgu un taisnīgu darbu digitālajās platformās

2021. gada 9. decembrī Eiropas Komisija publicēja priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par darba nosacījumu uzlabošanu platformu darbā (priekšlikums). Priekšlikuma mērķis ir uzlabot darba apstākļus personām, kas veic platformu darbu, nodrošinot pareizu viņu nodarbinātības statusa noteikšanu, veicinot pārredzamību, taisnīgumu un pārskatāmību, tostarp pārrobežu situācijās. Tas attiecas uz digitālajām darba platformām, neatkarīgi no to uzņēmējdarbības veikšanas vietas un piemērojamiem tiesību aktiem.

Priekšlikums ir tapis kā daļa no Eiropas sociālo tiesību pīlāra principu īstenošanas, kuru atbalstīja arī Latvijas valdība Porto Samitā 2021.gadā. Priekšlikums ievieš digitālo darba platformu un platformu darba definīcijas, kā arī paredz dalībvalstīm pienākumu ieviest atbilstošas procedūras, lai pārbaudītu un nodrošinātu personu, kas veic platformu darbu, nodarbinātības statusa pareizu noteikšanu. Tāpat priekšlikums paredz juridisko prezumpciju, ka starp digitālo darba platformu un personu, kas veic platformu darbu, pastāv darba attiecības, ja digitālā darba platforma kontrolē konkrētus darba izpildes elementus kopa ar iespēju pusēm atspēkot juridisko prezumpciju atbilstošā tiesas vai administratīvajā procesā jeb pierādīt, ka konkrētās līgumattiecības faktiski nav atzīstamas par darba attiecībām.

VAIRĀK LASIET [ŠEIT](#).

Senāta tiesu spriedumi darba tiesībās 2021. gadā (3)

Kā norādīts tiesību doktrīnā “**noilguma institūts civiltiesībās**” ir veidots ar mērķi novērst nenoteiktību mantiskajās attiecībās, radīt skaidrību tad, ja kāda persona ilgstoši neīsteno tiesības un neprasa novērst iespējamo strīdu par tām.”

Augstākās tiesas Judikatūras un zinātniski analītiskā nodaļa 2021. gada jūnijā ir apkopojusi un sistematizējusi Senāta atziņas civillietās, piemērojot likumu normas, kas nosaka noilguma un prekluzīvos termiņus. Apkopojumā iekļauti gandrīz 100 Senāta nolēmumi, kas pieņemti laikā no 2002.gada līdz 2020.gadam. Tāpat apkopojums papildināts ar fragmentiem no Eiropas Cilvēktiesību tiesas nolēmumiem, kuros tiesību normās noteikto termiņu piemērošana vērtēta no pamattiesību viedokļa, kā arī Eiropas Savienības Tiesas nolēmumiem un ģenerālvokātu secinājumiem, kur aplūkoti nacionālajās tiesībās noteiktie termiņi Eiropas Savienības tiesību piemērošanai. Apkopojumā ir skaidrots ne tikai kā nošķirt noilgumu no prekluzīva termiņa, bet arī, ar kuru brīdi sāk tecēt noilgums un kā noilgumu var pārtraukt.

VAIRĀK LASIET [ŠEIT](#).

Senāta tiesu spriedumi darba tiesībās 2021. gadā (4)

Darba likuma 140. pantā ir noteikts, ka, ja darba rakstura dēļ nav iespējams ievērot attiecīgajam darbiniekam noteikto normālo dienas vai nedēļas darba laika ilgumu, darba devējs pēc konsultēšanās ar darbinieku pārstāvjiem var noteikt summēto darba laiku, lai darba laiks pārskata periodā nepārsniegtu attiecīgajam darbiniekam noteikto normālo darba laiku. Savukārt, darbs, kuru darbinieks veic virs pārskata periodā noteiktā normālā darba laika, uzskatāms **par virsstundu darbu**.



Senāta Administratīvo lietu departaments 2021. gada 29. aprīlī taisīja spriedumu lietā Nr. SKA-377/2021 (A420208917), kurā deva skaidrojumu, kā aprēķināt virsstundas, ja darbinieks summētā darba laika pārskata periodā darbnespējas dēļ faktiski nostrādājis mazāk stundu nekā kopējās normālā darba laika stundas pārskata periodā.

VAIRĀK LASIET [ŠEIT](#).

Senāta tiesu spriedumi darba tiesībās 2021. gadā (5)

Darba likuma 126.pantā ir noteikts, ka darbiniekam, kas prettiesiski atlaists no darba un atjaunots iepriekšējā darbā, saskaņā ar tiesas spriedumu **izmaksājama vidējā izpeļņa par visu darba piespiedu kavējuma laiku**. Tas nozīmē, ka darbā atjaunotajai personai ir tiesības uz tādu kompensācijas apmēru, kas viņai tiesiski pienācās, bet ko viņa darba devēja prettiesiskas rīcības dēļ nav saņēmusi. Jau 2014.gadā Senāta Civillietu departaments atzina, ka pienākums kompensēt zaudēto darba algu sakarā ar prettiesisku uzteikumu un no tā radušos darba piespiedu kavējumu darba devējam ir arī gadījumā, kad darbinieks ar darba devēja piekrišanu ir bijis nodarbināts vēl citur – šādā gadījumā pie otra darba devēja gūtie ienākumi netiek ņemti vērā, piedzenot vidējo izpeļņu par darba piespiedu kavējumu pie pirmā darba devēja.

VAIRĀK LASIET [ŠEIT](#).

Senāta tiesu spriedumi darba tiesībās 2021. gadā (6)

Uzaicinot un **nodarbinot ārzemnieku** Latvijas Republikā, darba devējs uzņemas pienākumu ievērot uzturēšanās atļaujas izsniegšanas nosacījumus, tostarp nodarbinātajai personai ik mēnesi nodrošināt finanšu līdzekļus tādā apmērā, kas ir vienāds vai lielāks par normatīvajos aktos paredzēto ārzemniekam nepieciešamo finanšu līdzekļu apmēru.

Nekonstatējot svarīgu iemeslu (Darba likuma 100.panta piektā daļa), darba devējai nav pienākuma izmaksāt darbiniekam Darba likuma 112.panta otrajā daļā paredzēto atlaišanas pabalstu.

VAIRĀK LASIET [ŠEIT](#).